Besvär i fastighetstaxeringsmål

Bör prövningstiden för handläggning i prövningsnämnd av besvär och yrkanden rörande allmän fastighetstaxering förlängas?

Av taxeringsintendenten Bertil Sundberg

I den allmänna diskussionen rörande ekonomiska ting i pressen och eljest konfronteras man numera ej sällan med uttrycket "skattetänkande". Då den enskilde överväger större dispositioner i sin förvärvsverksamhet, har det blivit allt vanligare att även ägna uppmärksamhet åt spörsmålet, vilka konsekvenser den ifrågasatta transaktionen kan erhålla i skattehänseende. Man låter sålunda ofta avgörandet icke bli beroende enbart av förmånligheten av en viss affärstransaktion i och för sig, utan frågan, om denna lämpligen bör komma till stånd, kombineras med en uppskattning, huru saken kan te sig med hänsyn till uppkommande skatteutgifter. Denna inställning, som självfallet förklaras av skatternas nuvarande storleksordning, gör sig helt naturligt mest gällande på inkomsttaxeringens område. Det besvärsmaterial, som tillförts fastighetsprövningsnämnderna i samband med den nyligen avslutade allmänna fastighetstaxeringen, torde till sin omfattning ha vida överstigit vad som tidigare plägat hänskjutas till dessa nämnders bedömande. Man synes berättigad antaga, att ökningen i besvärsmålen icke minst sammanhängt med att det allmänna skattetänkandet "smittat ifrån sig" också på nu berörda specialområde. Härvid har icke förbisetts den betydelse, som ligger däri, att den allmänna ekonomiska utvecklingen medfört ett ökat uttaxeringsbehov för såväl landstingen som primärkommunerna. Förf. har ännu icke att tillgå några mer exakta uppgifter, huru antalet fastighetsbesvär ökat i olika län, men helt säkert har ökningen genomgående varit betydande. Av uppgifter i pressen vill det synas, som om i några län besvärsfrekvensen varit enormt hög, vilket måhända berott på riklig förekomst av fastigheter av ensartad typ, ex. sommarvillor, därvid i de lokala instanserna ett vidgat utrymme getts åt ett mera schablonmässigt bedömande. Men även i län, där åsyftade fastighetstyper mera sparsamt förekomma, torde prövningsnämnderna såsom redan angivits ha haft att genomgå ett väsentligt vidlyftigare material än vid tidigare allmänna fastighetstaxeringar. För en viss kategori av ärenden, nämligen i fråga om tillämpningen av 15 § K. L., torde emellertid kunna noteras en anmärkningsvärd nedgång i antalet ändringsyrkanden, vilket givetvis sammanhängt med den allmänna inkomstförbättringen.

Den kvantitativa ökningen av fastighetsprövningsnämndens arbetsmaterial är sålunda totalt sett avsevärd. Härtill kommer, att jämväl ärendenas svårighetsgrad väsentligt ökat. Riktigheten av det sist sagda torde stå i öppen dag för var och en, som haft sitt arbete förlagt till ett län med ett mera rikt förgrenat näringsliv. Och alldeles särskilt torde detta gälla län, inom vilka ett flertal stora industriföretag bedriva verksamhet. Den hart när våldsamma investering, som under den sist förflutna fastighetstaxeringsperioden skett i industrianläggningar och vattenfallsfastigheter, har vid den nyss avslutade

Open access från www.skattenytt.se, 2026-01-16 22:45:59

fastighetstaxeringen aktualiserat tillämpningen av invecklade uppskattningsregler utan motsvarighet tidigare. Självfallet har omständigheten, att taxeringsobjekten representerat ekonomiska värden av helt annan storleksgrad än förut, icke gjort granskningsuppgiften lättare. Vilka möjligheter att ernå ett något så när tillförlitligt beredningsförfarande ha då stått till buds vid denna fastighetstaxering? Jo, desamma som varit förhanden under de föregående, mera "idylliska" fastighetstaxeringarna. En prövningstid alltså av en och en halv månad, från mitten av maj till slutet av juni, rent formellt sett. I realiteten torde den verkliga beredningstiden regelmässigt ha måst bli väsentligt kortare. Ty för beredningsorganet, enkannerligen taxeringsintendenten, har det gällt att ge nödigt utrymme för prövningsnämndens ordförande och — såsom i många mål plägar ske — granskande ledamöter av nämnden att före varje sammanträde taga del av den förebragta utredningen. Då de skattskyldiga till allra största delen torde ha avvaktat med besvärens ingivande till sista möjliga dagen, har därav följt, att infordrandet av erforderliga yttranden praktiskt taget kunnat ske först efter besvärstidens utgång. Det säger sig självt, att en av förutsättningarna för att målen skulle kunna framläggas i behörig tid varit ett oavbrutet aktgivande på att desamma återredovisades inom föreskriven, nödvändigtvis kort remisstid, med ständiga påstötningar hos de "försumliga". En ytterligare svårighet tillkom på det sätt, att vederbörande klagande, särskilt stora industriföretag, i en inom rätt tid inkommen skrift förbehöll sig rätt att senare utveckla sin talan. Även om föreläggande utfärdades, att komplettering skulle ske senast viss angiven dag, överskreds denna tid ofta. Då skriften, innefattande kompletteringen, senare men dock inom "möjlig" tid inkom, kunde det självfallet icke bli fråga om att negligera den däri förebragta utredningen. Därest i sådant fall sakkunnig, ex. den vattenkraftteknikе konsulenten, nödvändigtvis måste höras, blev situationen lindrigt sagt besvärlig. Förf. tillåter sig i detta sammanhang åskådliggöra dylika besvärligheter med ett litet exempel: Ett vidlyftigt mål, avseende vattenfallsfastigheter i olika delar av länet med ett sammanlagt värde av många 10-tal miljoner kronor, kunde äntligen redovisas i expressbrev på middagen dagen före prövningsnämndens sista sammanträde. Förutom invecklade värderingsfrågor gällde det att taga ställning till bl. a. redovisning i rätt kommun av fallvärden, taxeringstekniska detaljer m. m. Bl. a. hade maskinvärdena blivit nästan helt avglömda. Men en halv dag och en hel natt stod ju till förfogande! Om slutligen jämförelse sker mellan den för prövningsnämnden bestämda beredningstiden och det utrymme, som getts skattskyldig för överklagande i Kammarrätten av prövningsnämndens beslut eller ett halvt år, måste den först angivna tidrymdens knapphet vara ögonskenlig för envar.

Det anförda torde visa, att en utsträckning av tiden för handläggning i prövningsnämnd av ärenden rörande allmän fastighetstaxering är av behovet påkallad. Huru detta bör genomföras torde böra bli föremål för närmare övervägande. Med hänsyn till debiteringsförfarandet synes det emellertid knappast lämpligt att utsträcka den tid, då prövningsnämndens arbete skall vara avslutat, till en senare tidpunkt av taxeringsåret än den nu gällande. (Här som eljest i denna artikel åsyftas endast förhållandena ute i länen.) En framkomligare utväg vore kanske att något knappa in på tiden för arbetet i beredningS- och fastighetstaxeringsnämnden. Såvitt förf. kunnat finna, synes särskilt arbetet i beredningsnämnderna komma i gång på allvar väl sent.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-01-16 22:45:59

Reparation

Av Al Vanner

Vad menas med reparation? Det är en fråga man ofta kan ha anledning att ställa sig. De flesta taxeringsnämnder har väl någon gång och många säkerligen ganska ofta ställts inför problemet, då någon inköpt en gammal förfallen fastighet och därefter låtit rusta upp den, ibland genom utbyte av väggar, golv och tak och inredning för några tiotusental kronor. Är detta verkligen reparation och vad är i så fall ombyggnad?

Oftast torde beskattningsnämnderna och än mer skattedomstolarna medge avdrag i dylika fall för snart sagt vilka belopp som helst. Nämnderna gör det säkert ofta nog mot bättre vetande men i övertygelsen att om de skulle vägra avdraget och besvär anförs, beslutet skulle ändras.

Men är det verkligen en riktig praxis, som tillämpas? Bör icke begreppet reparation begränsas till att avse sådana åtgärder, som erfordras för att hålla en fastighet i det skick, vari den befinner sig vid tillträdet? Är den då förfallen, bör reparation endast kunna avse åtgärder, som är behövliga för att hindra den från ytterligare förfall men icke kostnader för att sätta den i väsentligt bättre stånd. I grund och botten är det ju rena förbättringskostnader.

En TN i Stockholm hade emellertid faktiskt tagit mod till sig och något beskuret äskat dylikt avdrag för ombyggnad. Men se det skulle den aldrig ha gjort. Ty nu fick den veta, "att en okunnig och i ärendet icke insatt taxeringsnämnd i kraft av sin myndighet helt enkelt dekreterat etc. Att taxera på så lösligt sätt misskrediterar hela vårt taxeringsväsen och utgör ett utslag för den maktfullkomlighet, som underordnade taxeringsinstanser anser sig kunna utöva." Och PN föll undan och medgav det äskade avdraget, dock icke enhälligt. Undertecknad ansåg nämligen, att avdrag bort helt vägras och den skattskyldige åtalas för smädelse mot taxeringsnämnd.

Annars skulle jag nog kunna hålla med om att ett dylikt sätt att taxera misskrediterar hela vårt taxeringsväsen, ty inte kan man bli så särdeles förvånad om alla de, som har inkomster om 5, 10, 15 tusen kr känner sig tämligen upprörda och förargade, då de märker att en person med stora inkomster kan få avdrag med flera tiotusental kronor för exempelvis "reparationer" av ovan angiven art, representation till liknande belopp m. m. dyl.

Detta inlägg, som alltså innehåller föga "positivt" för avhjälpande av påtalade svårigheter, har huvudsakligen avsett att aktualisera behovet av ändrade föreskrifter i syfte att ge prövningsnämnderna bättre möjligheter att fullgöra sin funktion såsom mellaninstans i taxeringsprocessen. Om härjämte en ändring av angivna innebörd skulle kunna förväntas, innan arbetet med nästkommande fastighetstaxering tar vid, skulle syftet med denna artikel vara till fullo uppnått.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-01-16 22:45:59